

Čestiti ljudi i odgoj djece

<"xml encoding="UTF-8?">

Čestiti ljudi i odgoj djece

Odgajanje i upoznavanje djeteta sa vjerskim i moralnim načelima i ispravnim ponašanjem tako da se ono nađe na ispravnom i čistom putu i da bude sačuvano od moralnih zastranjenja i nečistoća predstavlja jednu od odlika čestitih ljudi.

Dobri i čestiti ljudi s velikom ljubavlju, ozbiljnošću i golemim zalaganjem nastoje odgojiti dobru djecu i ulažu najveći mogući napor kako bi njihova djeca bila vjernici, čestiti, pobožni i dobri ljudi. To su preporuke vjere i Kur'an tome posvećuje posebnu pažnju. Značajan primjer toga jesu savjeti mudrog Lukmana njegovom sinu. On na principijelan i temeljit način poučava sina ispravnom ponašanju i djelovanju.

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ

...Kada Lukman reče sinu svome, savjetujući ga

Treba znati da ljubav i nježnost roditelja u vezi s razvojem i odgojem djece predstavljaju očitovanje Božije milosti i gospodarenja te omogućuju njihov razvoj i napredak. Također, trud i zalaganje roditelja kada je riječ o razvoju i odgajanju djeteta predstavlja vrhunac neumornog nastojanja čovjeka, a ono je ujedno i zalaganje za pripadnike vlastite vrste i

opstanak budućih pokoljenja. To zalaganje nije motivirano prijetnjom neke sile niti je s ciljem da se pribave materijalna dobra. Sve što je rečeno pokazuje da je srčana ljubav i duhovna veza između roditelja i djeteta iznad materijalnih koristi i prolaznog života. Djeca su nastavljači života roditelja i nosioci naslijeđa njihovih vrlina i odlika tokom vremena. Upravo zbog toga u islamu se naglašava preciznost u .odgoju djece i o tome su date mnoge zapovijedi

Dobro dijete, Božiji dar

Imati blagodat djeteta je prirodna želja svih roditelja i ova želja je smještena u nutrinu svih ljudi, pa čak i drugih stvorenja, i nalazi se ponad materijalnih potreba i prolaznih ovosvjetskih koristoljublja. Ovu istinu je moguće pročitati u Kur'anu, kroz riječi čovjeka koji je kupio Jusufa, :a.s., kada je rekao svojoj ženi

أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا

!Učini mu boravak prijatnim! Može nam koristan biti, a možemo ga i posiniti

Iz ovog ajeta jasno se vidi da ljudska želja za djetetom proizlazi iz njegove urođene prirode i da je ona sasvim odvojena od koristoljublja i interesa.

Želja svih čestitih ljudi i dalekovidnih roditelja jeste da imaju dobro dijete, kao što se može :pročitati u Kur'anu kroz jezik hazreti Zekerijjaa

رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

Gospodaru moj” – reče – “podari mi od Sebe čestita potomka, jer se Ti, uistinu, molbi” !odazivaš

Iz ovog ajeta vidi se da je dobro i čestito dijete Božija blagodat i dar roditeljima, a da dobročinstvo djece čuva živim sjećanje i ime roditelja i donosi im sreću i zadovoljstvo kako na :Ovom tako i na Onom svijetu. Stoga dova čestitih ljudi glasi

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i daj da čestitima vođe“

Treba ipak znati da bez truda i muke nema dobrog djeteta ni njegovog dobročinstva, a obaveza roditelja je da ga odgoje kao dobrog.

Dobar odgoj djeteta zavisi od prikladnosti roditelja i stoga se u Kur'anu obraća pažnja na neke odlike dobrih roditelja.

Odlike dobrih roditelja

Čestiti i dobri roditelji u svom okrilju odgajaju dobro i pobožno dijete, a prosuđivanje ljudi o čestitosti i nevaljalosti djece proizlazi iz njihovog poznavanja čestitosti i nevaljalosti roditelja.

:Kur'an tu činjenicu predstavlja kroz riječi naroda hazreti Merjeme na sljedeći način

يَا أُخْتُ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا

.Sestro Harunova, otac ti nije bio nevaljao, a ni mati tvoja nije bila nevaljalica

Iz ovog ajeta se može vidjeti da zajednička ljudska svijest od čestitih roditelja očekuje samo čestitu djecu mada su, kada je riječ o hazreti Merjemi, posumnjali u njenu čestitost. Čestitost roditelja i njihova prikladnost za odgoj djece imaju određene pokazatelje, od kojih ćemo na .neke ukazati

Saosjećajnost prema djeci .1

Saosjećajnost i ljubav roditelja spadaju među najvažnije činioce stvaranja pretpostavki za razvoj i odgoj djece, a zabrinutost roditelja zbog opasnosti od nesreća i zavjera neprijatelja predstavlja jedan od najvažnijih činilaca zalaganja s namjerom da se očuva život djece. Naravno, sva ova ljubav i nježnost predstavljaju zraku Božije milosti i blagosti, koja se ponekad otvorenije izražava.

:U vezi s majkom Musaa, a.s., navodi se sljedeće

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفَتْ عَلَيْهِ فَأَلْقَيْهِ فِي الْيَمِّ

".I Mi nadahnusmo Musaovu majku: "Doji ga, a kad se uplašiš za njegov život, baci ga u rijeku

Velika briga roditelja za sudbinu njihove djece predstavlja jedan od najvažnijih činilaca zbog kojeg oni prate rad djece i nadziru njihov razvoj i odgoj, tako da ni u najtežim prilikama od njih ne okreću pogled i ne prestaju ih voljeti. Nakon što je Musaova majka bacila sina u vodu, :dešava se ono što je u Kur'anu opisano na sljedeći način

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

.I ona reče sestri njegovoj: "Idi za njim!" I ona ga ugleda izdaleka, a oni nisu bili ništa primijetili

Na kraju je majka stigla do svog djeteta i njoj je povjerena briga o njegovom razvoju i odgoju.
.Ovo predstavlja jedan od učinaka majčinske ljubavi i saosjećajnosti te Božije milosti i dobrote

2. Propovijed i uputa

Moć i sposobnost čovjeka da usvaja znanja i prelazi stepene savršenstva je veoma velika.

Upravo zbog toga čovjek više od svih ostalih stvorenja ima potrebu za učiteljem i
odgajateljem.

Roditelji su prvi odgajatelji djeteta, a mogu biti i njegovi prvi učitelji na način da ga svojim
savjetima i poukama učvršćuju u vjerovanju u tevhid i odricanju svake vrste širka, kao što
:Uzvišeni Bog kaže o Lukmanu

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

Kada Lukman reče sinu svome, savjetujući ga: "O sinko moj, ne smatraj druge Allahu ravnim,
".mnogoboštvo je, zaista, velika nepravda

Također, roditelji mogu uz pomoć upućivanja i zapovijedanja učvrstiti svoju djecu u pogledu
činjenja dobrih djela, tumačenja Božijih propisa i postojanosti u životnim usponima i padovima,
:kao što Lukman poručuje svom sinu

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

O sinko moj, obavljaj molitvu i traži da se čine dobra djela, a odvrćaj od hrđavih i strpljivo"
".podnosi ono što te zadesi – a strpljivost je plod velike odlučnosti u poslovima

Isto tako, roditelji mogu putem savjeta i mudrosti poučiti svoju djecu ponašanju prema drugima
:i socijalizaciji u društvu

وَلَا تَصْغُرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٠﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْصَصْ
مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ

*I, iz oholosti, ne okreći od ljudi lice svoje i ne idi zemljom nadmeno, jer Allah ne voli ni gordog"
ni hvalisavog. U hodu budi odmjeren, a u govoru ne budi grlat; ta najneprijatniji glas je revanje
"!magarca*

Jedan od znakova čestitih roditelja jeste to da se, ukoliko djeca ne slušaju njihove savjete i

upute, odvajaju od njih, kao što je hazreti Nuh, a.s., rekao svome sinu nakon što se popeo na lađu:

يَا بُنَيَّ اِزْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ

"O sinko moj, ukrcaj se s nama, ne budi s nevjernicima"

.Nakon što se Nuhov sin nije popeo na lađu, Nuh se odvojio od njega i otišao

3. Saradnja i savjetovanje

U vidljive odlike čestitih roditelja spada i saradnja s njihovom djecom i uzdržavanje od nametanja mukotrpnih poslova. Prenosi se od Božijeg poslanika, s.a.v.a., da je rekao: "Bog se smilovao onim roditeljima koji pomažu svojoj djeci u činjenju dobra prema njima!" Kada mu je postavljeno pitanje kako da ih pomažu, Poslanik je odgovorio: "Da od njih prihvate one poslove koje mogu obaviti, a ono što ne mogu obaviti da od njih ne traže. Da ih ne optužuju za nevaljalštine i da se prema njima loše ne ponašaju, jer dovoljno je da bi djeca postala kafiri to da prekinu vezu sa porodicom ili da budu neposlušna roditeljima."

Saradnja između djece i roditelja povećava ljubav i povezanost između članova porodice i olakšava izvršavanje poslova u kući i ispunjavanje društvenih obaveza. Dobar primjer ovoga je saradnja između hazreti Ibrahima i njegovog sina Ismaila u vrijeme izgradnje Kabe, što :možemo pročitati u Kur'anu

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ

...I dok su Ibrahim i Ismail temelje Hrama podizali

Pored saradnje, savjetovanje sa djecom ima poseban značaj, posebno u razdoblju puberteta i adolescencije. Savjetovanje ima veoma značajnu ulogu u razvoju njihove ličnosti, jačanju volje i razmišljanja, tako da ona rado, bez mrzovolje i odbojnosti, izvršavaju lijepa i pohvalna djela koja :od njih traže roditelji, kao što je navedeno u kazivanju o hazreti Ibrahimu i Ismailu u Kur'anu

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ

I kad on odraste toliko da mu počne u poslu pomagati, Ibrahim reče: "O sinko moj, u snu sam vidio da treba da te zakoljem, pa šta ti misliš?" "O oče moj" – reče – "onako kako ti se naređuje

”.postupi; vidjet ćeš, ako Bog da, da ću biti strpljiv

Poštivanje običaja i djelovanje u skladu s propisima .4

Jedna od odlika dobrih roditelja jeste da svoju djecu odgajaju tako da se pridržavaju lijepih običaja i kulture svojih predaka i da djeluju u skladu s Božijim propisima. Časni Kur'an u vezi s :tim kaže

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

A kada djeca vaša dostignu spolnu zrelost, neka onda uvijek traže dopuštenje za ulazak, kao .što su tražili dopuštenje oni prije njih

Dova za djecu .5

Jedno od obilježja čestitih roditelja jeste da se uvijek koriste dobrima i blagodatima i to isto traže i za svoju djecu. Tako je hazreti Ibrahim kada je postigao stepen predvodnika ovaj :uzvišeni stepen i Božiji dar tražio i za svoju djecu

وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي

A kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko zapovijedi u iskušenje stavio, pa ih on potpuno izvršio, Allah je rekao: “Učinit ću te ljudima predvodnikom!” – “I neke moje potomke!” – zamoli .on

Također, roditelji su zabrinuti za budućnost svoje djece, posebno ukoliko se nalaze u teškim :okolnostima. Upravo zbog toga Boga mole za njihovo blagostanje. Hazreti Ibrahim je tražio

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ

Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije, kod Tvoga“ Časnog hrama, da bi, Gospodaru naš, molitvu obavljali; zato učini da srca nekih ljudi čeznu za ”.njima i opskrbi ih raznim plodovima da bi zahvalni bili

Sažetak

- Traženje dobrog i čestitog djeteta spada među najvažnije zahtjeve i molbe koje su poslanici upućivali Bogu, a to je i pouka za sve ostale ljude.
- Čestitost roditelja jedan je od uvjeta čestitosti djece.

- Sa stanovišta Kur'ana, saosjećajnost s djecom, preporuke i upute djeci, saradnja i savjetovanje s njima, dova za njih, kao i poštivanje običaja i izvršavanje Božijih propisa vezanih .za djecu predstavljaju najvažnije odlike dobrih i čestitih roditelja